

Nõukogu järeldused, 11. mai 2010, pädevuste kohta, mis toetavad elukestvat õpet ja algatust „Uute töökohtade jaoks uued oskused”

(2010/C 135/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes, ⁽¹⁾ mille eesmärgiks on tagada, et alusharidus ja -õpe pakuks kõigile noortele võimalusi võtme- ehk põhipädevuste omandamiseks, mis valmistab neid ette õpingute jätkamiseks ja tööeluks ning mis aitab täiskasvanutel arendada ja ajakohastada võtmepädevusi kogu elu jooksul.
2. Nõukogu 15. novembri 2007. aasta resolutsiooni, mis käsitleb uusi kutseoskusi uute töökohtade jaoks, ⁽²⁾ ja nõukogu 9. märtsi 2009. aasta järeldusi teemal „Uute töökohtade jaoks uued oskused – tööturu vajaduste ja vajaminevate oskuste prognoosimine ja ühitamine”, ⁽³⁾ milles keskendutakse inimeste ettevalmistamisele uutele töökohtadele asumiseks teadmispõhises ühiskonnas ning tunnustatakse, et oskuste, pädevuste ja kvalifikatsiooniga seotud nõuded suurenevad märkimisväärselt igat liiki ja iga taseme ametikohtade puhul ning tööandjate nõudlus valdkonnaülest pädevuste järele aina suureneb.
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas, ⁽⁴⁾ milles soodustatakse liikumist traditsiooniliselt õppesisedite (näiteks õppekogemuse pikkus, õppeasutuse liik) rõhutamisel lähenemisviisi suunas, mis tugineb õpitulemustele – mida õppur teab, mõistab ja oskab teha.
4. Nõukogu ning nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 22. mai 2008. aasta järeldusi loovuse ja innovatsiooni edendamise kohta hariduses ja koolituses, ⁽⁵⁾ milles toodi esile võtmepädevuste raamistiku olulisus loovuse ja innovatsiooni edendamisel ning mille tulemusel esitasid suursaadikud Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta (2009) puhul „Euroopa loovuse ja innovatsiooni manifesti” („Manifesto for creativity and innovation in Europe”).
5. Nõukogu 22. mai 2008. aasta järeldusi täiskasvanuhariduse kohta, ⁽⁶⁾ milles toonitati täiskasvanuhariduse kui elukestva õppe põhikomponendi olulisust.
6. Nõukogu ning nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 21. novembri 2008. aasta järeldusi noorte 21. sajandiks ettevalmistamise kohta, ⁽⁷⁾ milles rõhutati, et üleeuroopalisel elukestva õppe võtmepädevuste võrdlusraamistikul põhinevas pädevuste arendamist käsitlevas ühtses lähenemisviisis ilmnes, et lugemisoskuse ja muude põhioskuste parandamiseks on vaja suuremaid jõupingutusi.
7. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 21. novembri 2008. aasta järeldusi Euroopa tõhustatud koostöö tulevaste prioriteetide kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas, ⁽⁸⁾ milles rõhutati, et loovuse ja innovatsiooni parandamine on kutsehariduse- ja koolituse jaoks väga oluline ning et selle saavutamiseks tuleb aktiivselt edendada elukestvaks õppeks vajalike võtmepädevuste omandamist. Järelduste eesmärk oli ka arendada kutsehariduse ja -koolituse ning tööturu vahelisi seoseid, keskendudes töökohtadele ja kutseoskustele.
8. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 12. mai 2009. aasta järeldusi partnerluste tõhustamise kohta haridus- ja koolitusasutuste ning tööturu osapoolte, eelkõige tööandjate vahel elukestva õppe raames, ⁽⁹⁾ milles soovitati haridus- ja koolitusasutustes kõikidel tasanditel piisava tähelepanu pööramist valdkonnaülest põhipädevuste omandamisele tööelus.
9. Nõukogu 26. novembri 2009. aasta järeldusi õpetajate ja koolijuhtide erialase arengu kohta, ⁽¹⁰⁾ milles tunnustati, et nõuded õpetajaametile tekitavad vajaduse uute lähenemisviiside järele ja panevad õpetajatele kohustuse võtta suurema vastutuse oma teadmiste ja oskuste ajakohastamise ja arendamise eest.
10. Nõukogu ja nõukogus 26. novembril 2009. aastal kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldusi hariduse rolli arendamise kohta täielikult toimivas teadmiste kolmnurgas, ⁽¹¹⁾ milles julgustati haridus- ja koolitusasutusi tagama, et õppekavad ning kõikide haridustasandite õpetamis- ja eksamineerimismetodid hõlmaksid ja soodustaksid loovust, innovatsiooni ja ettevõtlust,

⁽¹⁾ ELT L 394, 30.12.2006, lk 10.

⁽²⁾ ELT C 290, 4.12.2007, lk 1.

⁽³⁾ Dok 6479/09.

⁽⁴⁾ ELT C 111, 6.5.2008, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT C 141, 7.6.2008, lk 17.

⁽⁶⁾ ELT C 140, 6.6.2008, lk 10.

⁽⁷⁾ ELT C 319, 13.12.2008, lk 20.

⁽⁸⁾ ELT C 18, 24.1.2009, lk 6.

⁽⁹⁾ Dok 9876/09.

⁽¹⁰⁾ ELT C 302, 12.12.2009, lk 6.

⁽¹¹⁾ ELT C 302, 12.12.2009, lk 3.

NING TULETADES EELKÕIGE MEELDE:

nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020“),⁽¹⁾ milles sätestatakse vahend põhipädevuste täieliku rakendamise seotud probleemide käsitlemiseks ning hariduse ja koolituse avatumaks ja asjakohasemaks muutmiseks, muu hulgas määrates kindlaks prioriteetsed töövaldkonnad 2009.–2011. aasta töötükli jooksul, tööalase konkurentsivõime sihttaseme võimalik väljatöötamine ning näitajate sidusa raamistiku kohandamine, pöörates erilist tähelepanu loovuse, innovatsiooni ja ettevõtluse valdkondadele,

OLLES TEADLIK JÄRGMISTEST VÄLJAKUTSETEST:

1. Praegune majanduskriis koos kiirete sotsiaalsete, tehnoloogiliste ja demograafiliste muutustega toob esile, et eluliselt tähtis on kvaliteetse elukestva hariduse ja koolituse ning suurema liikuvuse abil tagada, et kõik inimesed ja eelkõige noored omandaksid tugeva pädevuste baasi.

2. Oskuste omandamine ja edasiarendamine on oluline tööhõivealaste väljavaadete parandamiseks ning see aitab kaasa enesetostusele, sotsiaalsele kaasatusele ja kodanikuaktiivsusele, kuna oskused annavad märku isiku võimest tegutseda iseorganiseerunult keerulises, muutuv ja ettearvamatul olukorras. Nagu on sätestatud võtmepädevusi käsitlevates soovitusetes, suudab pädev isik kombineerida teadmisi, oskusi ja suhtumisi ning rakendada varem õpitut (omandatud kas formaalselt, mitteformaalselt või informaalset) uutes olukordades.

3. Nõukogu ja komisjoni 2010. aasta ühises eduaruandes tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ rakendamise kohta tunnistatakse, et

— paljudes riikides reformitakse võtmepädevusi käsitleva raamistiku alusel õppekavasid, seda eriti üldhariduse alal, kuid innovatiivseid lähenemisviise õpetamisele ja õppimisele tuleb töötada välja ja rakendada laiemalt, tagamaks, et elukestva õppe võimalused oleksid kättesaadavad kõigile kodanikele;

— eriti on vaja tugevdada neid pädevusi, mida on vaja edasiõppimiseks ja tööturul hakkama saamiseks, mis tihtipeale on omavahel seotud. See tähendab, et võtmepädevustest lähtuvat lähenemisviisi on vaja rakendada ka väljaspool üldharidussüsteemi, st täiskasvanuhariduses ning Kopenhaageni protsessiga seotud kutsehariduse ja -koolituse alal, ning samuti tuleb tagada, et omandatud kõrgharidus vastaks paremini tööturu vajadustele. Samuti tähendab see, et tuleb välja töötada viisid, kuidas hinnata ja tunnustusele kanda töö saamise ja edasiõppimisega seotud valdkonnaüleseid võtmepädevusi, milleks on

muu hulgas õppimisvõime, sotsiaalne ja kodanikupädevus, algatusvõime, ettevõtlusmeelsus ning kultuuriteadlikkus ja -pädevus⁽²⁾.

— On vaja välja töötada „ühine keel“, mis oleks sillaks hariduse ja koolituse ning tööturu vahel, et kodanikud ja tööandjad saaksid paremini aru, kuidas pädevused ja õpitulemused on vastavuses tööülesannete ja elukutsetega. See muudaks tulevikus töötajate tööalase ja geograafilise liikuvuse lihtsamaks;

— kodanike pädevuste suurendamiseks ja pakkumaks neile paremaid tulevikuväljavaateid, on vaja muuta haridus- ja koolitussüsteemid veelgi avatumaks ja muu maailmaga paremini haakuvaks;

RÕHUTADES, ET:

— eespool nimetatud väljakutsetele reageerimiseks tuleb nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil võtta meetmeid osana prioriteetsetest valdkondadest, mis on konkreetselt kavandatud ET 2020 esimese töötükli (2009–2011) ajaks. Võtmepädevusi käsitlevat lähenemisviisi tuleb täielikult rakendada üldharidussüsteemi suhtes, eelkõige tuleb toetada, et võtmepädevused ja kvaliteetsed õpitulemused omandaks ka need isikud, kellel on oht haridusteel halvasti edasi jõuda ja olla sotsiaalselt tõrjutud. Tuleb arendada õpetamis- ja hindamismeetodeid ning tuleb toetada kõikide õpetajate, koolitajate ja koolijuhtide esmast ja jätkuvat erialast arengut kooskõlas pädevustepõhise lähenemisviisiga;

— siiski tuleb nüüd täpsustada ja edasiarendamise aspektist kaaluda seost erinevate olemasolevate Euroopa algatuste vahel, mille eesmärk on tugevdada kodanike pädevusi ning pöörata suuremat tähelepanu õpitulemustele, ja kaaluda selle seose arendamist, ning tagada ühtne lähenemisviis selles valdkonnas. Seejuures tuleks toetada nii võtmepädevusi käsitlevate soovitusete kui ka Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamise osas tehtud edusammudele ning need tuleks siduda pädevuste omandamise ja õpitulemustega kõikides asjaomastes õppevormides ja kõikidel tasemetel. Täiendavalt tuleks püüda süstemaatiliselt parandada ja tugevdada pädevuste omandamist hariduse ja koolituse kaudu ning samuti tööl;

RÕHUTAB SEETÕTTU MEETMETE OLULISUST JÄRGMISTES VALDKONDADES:

— tuleb teha jõupingutusi, et näidata võtmepädevuste asjakohasust kõikidel hariduse ja koolituse tasemetel, kõikidel eluetappidel ja igasuguses olukorras. Lisaks võtmepädevuste rakendamise toetamisele 2006. aasta soovitusetes kindlaks määratud valdkondades tuleks tähelepanu pöörata ka soovitusete parimal viisil kasutamisele, et toetada elukestvat õpet ka pärast kohustusliku haridustee lõppemist;

⁽¹⁾ ELT C 119, 28.5.2009, lk 2.

⁽²⁾ ELT L 394, 30.12.2006, lk 10 ja ELT C 119, 28.5.2009, lk 4.

- rohkem tuleks ära teha kõikide võtmepädevuste omandamise, ajakohastamise ja edasiarendamise toetamiseks kutsehariduse ja -koolituse ning täiskasvanuhariduse valdkonnas;
 - töövaldkondadega ja kasutades parimal viisil ära Cedefopi eksperditeadmisi ja jätkuvat toetust tuleks õppekavades, hindamisel ja kvalifikatsioonide puhul võtta rohkem arvesse valdkonnaüleseid võtmepädevusi; edendada loovust ja innovatsiooni õpetamise ja õppimise erimeetodite väljatöötamise kaudu; arendada välja partnerlusi hariduse ja koolituse pakkujate ning ettevõtjate ja kodanikuühiskonna vahel;
 - selleks et tagada õpilastele tööturul nõutavad pädevused, ning samuti jätkukoolituse ja teadustegevuse heaks tuleks kõrghariduse prioriteediks seada võtmepädevuste ajakohastamine, omandamine ja edasiarendamine. On eriti oluline, et kõrgharidusasutused annavad noortele võimalusi arendada vajadusel võõrkeeltes suhtlemise oskust ning omandada tugeva valdkonnaüleste võtmepädevuste baasi, kuna need on eeltingimused muude oskuste omandamiseks, erineva töökeskkonnaga kohanemiseks ja aktiivse kodanikuna tegutsemiseks.
 - toetama kõikide õpetajate, koolitajate ja koolijuhtide esmast ja jätkuvat erialast arengut nii üldhariduse kui ka kutseõppe ja -koolituse vallas, sealhulgas selleks, et anda neile oskused täita uusi rolle, mis tulenevad pädevustepõhisest lähenemisviisist;
 - õppekava koostamine, õpetamine, hindamine ja õpikeskkond peaksid järjepidevalt põhinema õpitulemustel, st teadmistel, oskustel ja pädevustel, mida õpilased omandavad. Erilist rõhku tuleks asetada sellistele valdkonnaülestele võtmepädevustele, mille jaoks on nõutavad interdistsiplinaarsed ja innovaatilised meetodid. Selleks, et saavutada üleminek pädevustepõhisele lähenemisviisile, tuleks teha jõupingutusi ka tagamaks, et õpetajad, koolitajad ja koolijuhid suudavad omandada sellest lähenemisviisist tulenevaid uusi rolle. Seda protsessi saab toetada tõhusamate partnerluste kaudu haridus- ja koolitusasutuste ning muu maailma, eelkõige tööturu vahel;
 - alustama tööd täpsustamisega, kuidas saaks võtmepädevusi pidevalt arendada ja kohendada vastavalt väljakutsetele, millega isikud seisavad silmitsi kogu oma õpitee ja tööelu jooksul, uurides ja arendades muu hulgas võtmepädevuste hindamist hariduse ja koolituse eri tasanditel. Eelkõige tuleks kaaluda, kas luua seos õpitulemustel põhinevate võrdlustasemetega vahel, mida liikmesriigid edendavad Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku ja võtmepädevuste raamistiku rakendamiseks;
 - tuleks teha rohkem jõupingutusi, et adekvaatsemalt hinnata, registreerida ja tõendada pädevusi, mida kodanikud on kogu elu jooksul formaalse, mitteformaalse või informaalsete õppimise keskkonnas arendanud, et saada tööd, jätkata õpinguid ja osaleda aktiivselt ühiskonnaelus. Paindlikud liikumisvõimalused hariduses ja koolituses võivad parandada kodanike töölesaamise võimalusi ning samuti hõlbustada nende arenevate pädevuste ja jätkuõppe vajaduste kindlaksmääramist. Pädevuste kindlaksmääramise ja registreerimise vahendeid saaks tõhustada, kui kõik sidusrühmad saaksid vastu võtta standarditud terminoloogia ja lähenemisviisi klassifikatsioonile nii hariduse ja koolituse valdkonnas kui ka tööturu sektoris;
 - tegema koostööd tööturu osapoolte, riiklike tööturuasutuste ja muude sidusrühmadega „ühise keele” – või standarditud terminoloogia – väljatöötamiseks, mis hõlmab Euroopa oskusi, pädevusi ja elukutseid (Euroopa oskuste, pädevuste ja elukutsete raamistik – ESCO). Selle ühise keele eesmärk peaks olema parandada õppeprotsessis omandatud pädevuste ning ametikohtade ja tööturu vajaduste arusaadavust ning olla seeläbi sillaks hariduse ja koolituse ning tööturu vahel. Selle abil saaks toetada Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning sellele tugineda, hõlbustades hariduse ja koolituse, isiklike õpitulemuste ja kogemuste ning samuti seotud töövõimaluste kirjeldamist, liigitamist ja klassifitseerimist. Üldeesmärk on, et kodanikud, riiklikud tööturuasutused, kutsenõustajad, juhendajad ja tööandjad saaksid paremini aru, kuidas riiklike õpingute tulemused on seotud tööülesannete ja elukutsetega, ning kasutada ühist keelt selleks, et paremini ühitada oskusi tööturu vajadustega;
- KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES:
- toetama parimate tavade ja riiklike algatuste alase teabe vahetamist eespool nimetatud valdkondades. Kooskõlas ELi 2020 esimese töötsükli (2009–2011) ajaks kavandatud
 - täiendavalt arendama ja edendama koostöös kõikide asjaomaste sidusrühmadega mitteformaalse ja informaalset õppe tunnustamist, et kodanikud saaks osaleda täiendõppes ja tööturul;

— töötama välja Europassi raamistikku kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga ja eesmärgiga registreerida ja esile tuua tõhusamalt kodanike poolt elu jooksul erinevates keskkondades omandatud teadmisi, oskusi ja pädevusi, kaaludes muu hulgas olemasolevatel Europassi elementidel põhineva „isikliku oskustepassi“ väljatöötamist;

— jätkama tööd selliste uute teadmiste, oskuste ja pädevuste kindlaksmääramisega, mis on vajalikud töö ja õppimise eesmärgil, võttes samal ajal arvesse kutsenõustamissüsteemi tähtsust, et toetada kodanike püüdlusi leida ja luua uusi ja

paremaid töökohti ning et mõõta ja analüüsida võimalikku oskuste mittevastavust;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

andma nõukogule 2011. aasta lõpuks aru selle kohta, kuidas saaks täiendavalt ellu viia käesolevates järeldustes sätestatud tegevuskava ning teha koostööd liikmesriikide ja huvitatud sidusrühmadega selle rakendamisel kooskõlas prioriteetidega, mis on sätestatud nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldustes, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020“), ning Euroopa 2020. aasta strateegia kontekstis.